

De snoeiplateaus worden bij Boomkwekerij Udenhout elektrisch aangedreven.

Martin Houben

Boomkwekerij mikt op volledig biologische teelt

‘Wij zijn eerder de oplossing dan de veroorzaker van het probleem’

Bij Boomkwekerij Udenhout staat duurzaamheid hoog op de agenda. Het bedrijf neemt niet alleen forse stappen richting CO₂-reductie, maar zet ook steeds meer in op biologische productie en een duurzaam sortiment. Dankzij slimme innovaties en bewuste keuzes kan de kwekerij de koers van verdere verduurzaming blijven volgen. ‘We zijn goed op weg,’ vindt directeur Martin Houben. ‘Maar het kan altijd beter.’

Auteur: Fleur Dil

Sinds 2009 is de boomkwekerij gecertificeerd met het On the way to PlanetProof-label. Met dit label is beperkt gebruik van fungiciden en herbiciden toegestaan, maar de boomkwekerij maakt hiervan vrijwel geen gebruik. Slechts een kleine hoeveelheid herbicide wordt ingezet tijdens de winterbespuiting. ‘En dan ook nog eens minder dan 10 procent van de toegestane hoeveelheid.’

Rol van gemeenten

De boomkwekerij zou deze toepassing het liefst helemaal achterwege laten, maar de gemeentelijke eis van een onkruidvrije kluit

maakt het gebruik van minimale hoeveelheden herbicide voorlopig noodzakelijk. Tegelijkertijd eisen gemeenten ook steeds vaker biologisch geteelde bomen volgens de SKAL-norm, een combinatie die volgens Houben botst: ‘Gemeenten beseffen vaak niet dat het leveren van biologische teelt mét een onkruidvrije kluit heel moeilijk te realiseren is. Dat is wel een beetje tegenstrijdig.’

Om meer bewustwording bij gemeenten te creëren, wil de boomkwekerij in samenwerking met belangenorganisatie Royal Anthos het gesprek aangaan. ‘Gemeenten moeten besef-

fen dat kwekers die On the way to PlanetProof werken, al behoorlijk biologisch produceren.’ Houben pleit voor een realistischer beeld bij gemeenten, waarbij duurzame certificaten zoals On the way to PlanetProof meer gewaardeerd worden.

100 procent biologisch

Intussen blijft de boomkweker niet op zijn handen zitten en is het streven om meer biologische maatregelen binnen de marges van de mogelijkheden te bevorderen. Zo werkt Boomkwekerij Udenhout al lang met grasbanen met een gemengd graszaadmengsel in de

De boomkwekerij doet een pilot om te zien of kippen kunnen helpen bij het bestrijden van onkruid.

kwekerij en tussen de bomen. Dit trekt natuurlijke vijanden aan, waarmee aantastingen op een natuurlijke wijze worden bestreden. Bij gerooide blokken in de kwekerij wordt een gemengd bloemzaadmengsel ingezaaid, om de aanwezigheid van natuurlijke vijanden verder te stimuleren.

In de toekomst wil de kwekerij volledig omschakelen naar een biologische bedrijfsvoering. Met nieuwe technieken en machines, zoals schoffelmachines en kleine autonoom rijdende voertuigen die ook kunnen schoffelen, verwacht Houben binnen vijf jaar zonder bestrijdingsmiddelen het onkruid te kunnen beheersen. Momenteel worden autonome voertuigen getest die kunnen maaien en schoffelen. 'We draaien hier sinds anderhalf jaar proeven mee en het maaien gaat perfect. We willen met het kleinere autonoom rijdende voertuig (de Aigro Up) ook kunnen schoffelen. We verwachten het onkruid hiermee beter te kunnen beheersen, want het afgelopen jaar konden we vaak niet op de percelen komen met de schoffelmachines achter de smalspoortrekker. Deze ontwikkeling is nodig om een belangrijke stap te zetten richting volledig biologische teelt.'

CO₂-certificaat

Recent heeft de boomkwekerij fors geïnvesteerd in de elektrificatie van de bedrijfsvoering, wat een CO₂-certificaat opleverde. Twee jaar geleden werd hiervoor 4.000 vierkante meter aan zonnepanelen geïnstalleerd, goed voor een opwekcapaciteit van 1 megawatt aan energie. 'We gebruiken zelf maar 100.000 kilowattuur. Wat we overhebben, gebruiken we voor onze machines en voor het transport binnen de kwekerij.' Zo zijn diverse voertuigen en machines, zoals snoeiplateaus, gereedschap, heftrucks en andere kleinere elektrische transportmiddelen, al grotendeels elektrisch aangedreven. Grotere voertuigen, zoals kranen en tractoren, kunnen momenteel nog niet elektrisch draaien vanwege de hoge aanschafkosten. 'Maar iedere keer als we investeren, overwegen we de overstap naar elektrificatie. We kijken nu of we de transitie naar waterstof kunnen maken. Samen met transportpartners werkt de kwekerij bovendien aan het verduurzamen van de leveringen. Hoewel de beschikbaarheid van elektrische vrachtauto's nog beperkt is, maakt de boomkwekerij waar gewenst en mogelijk gebruik van elektrische vrachtwagens om bomen te leveren.'

Watermanagement

Een interessante ontwikkeling is een proef die Boomkwekerij Udenhout en een aantal andere kwekers uitvoeren samen met waterschap De Dommel. Deze proef is bedoeld om het watergebruik en de kwaliteit van het afvloeiende water van de kwekerij nauwkeurig te monitoren. Door monsters te nemen, kan het waterschap precies zien welke middelen en meststoffen uitspoelen en hoeveel water er wordt gebruikt. 'Er wordt vaak gezegd dat wij als boomkwekers niet zorgvuldig met water omgaan en dat we bestrijdingsmiddelen en meststoffen laten uitspoelen. Wij willen aantonen dat we zorgvuldig omgaan met bodem en water. Onze verwachting is eerder dat we meer water op ons perceel opvangen dan we verbruiken. Daarom zien we onszelf juist als deel van de oplossing, niet als oorzaak van het probleem.'

Houben hoopt dit overschot aan water op termijn in de ondergrond te pompen op de kwekerij, iets wat nu nog niet is toegestaan door de overheid. Als het perceel gedraineerd is met peilgestuurde drainage, kan het overschot aan regenwater na filtering via biofilters in de ondergrond worden opgeslagen, waardoor een natuurlijke buffer ontstaat voor droge periodes. 'Het zou een mooie oplossing zijn om het grondwater aan te vullen, en tegelijkertijd onze percelen vochtig te houden in de zomer en begaanbaar te maken tijdens het rooizeizoen. We willen waterschap De Dommel vragen om met ons deze uitdaging aan te gaan in de vorm van een pilot.'

Wat dat betreft, vindt Houben dat een signaal naar de overheid best op zijn plaats is. 'Ik denk dat we als sector trots mogen zijn op wat we doen. Ook al is niet iedereen 100 procent PlanetProof-gecertificeerd, we leveren het groen dat nodig is voor de vergroening van Nederland. En dat doen we op een zorgvuldige manier. Geef ons dan ook de ruimte om dit verder op een duurzame manier voort te zetten.'

'Gemeenten beseffen vaak niet dat het leveren van biologische teelt mét een onkruidvrije kluit moeilijk te realiseren is'

